

 Spolufinancovaný
Európskou uniou

FOND MALÝCH
PROJEKTOV

 ER BBK
EUROREGION KÁČĽ - BIELA KARPATY

Slovensko – Česko

Úvod do interpretácie pre sprievodcov

Mária Michalčíková
 Certifikovaný interpretačný sprievodca
 Certifikovaný interpretačný tréner
 Interpret Europe, Trenčín 16.10.2025

 Mária
Michalčíková

2025 Certified
Interpretive
Trainer

2025 Certified
Interpretive
Guide

1

Čo robíme

Kurzy a konzultácie

- Certifikovaný interpretačný sprievodca – CIG
- Certified interpretive trainer - CIT
- Certified Interpretive writer - CIW
- Certified Interpretive planner – CIP
- Live history interpretation
- Learning Landscape Unesco

2

Kostýmové prehliadky

3

Oživená história - eventy

4

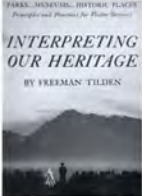

10

11

Z histórie metodiky interpretácie:

Tilden, F. (1957)
Interpreting our heritage
Chapel Hill: University of North Carolina Press

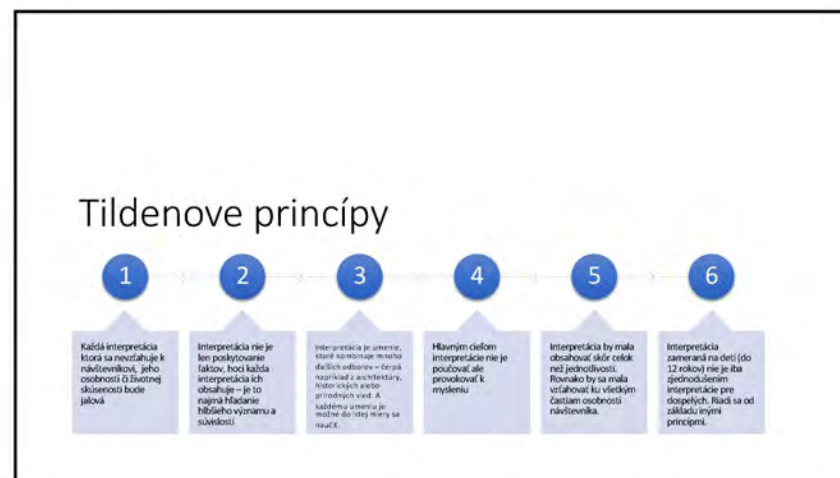
Freeman Tilden
(1883-1980)

Route 66
1955 – 1966
National Park Service
1940 – 6 Mio návštevníkov
1960 – 56 Mio návštevníkov

Interpret Europe: Certification course for interpretive guides (ICIG)

12

13

Tildenove princípy

- Každá interpretácia, ktorá nevzťahuje prezentované k návštevníkovi, k jeho životnej skúsenosti bude jalová.

14

15

Tildenove princípy

- Interpretácia nie je len poskytovanie informácií. Hoci každá interpretácia obsahuje informácie, nie je iba ich oznamovaním, ale odhaľovaním hlbšieho zmyslu a súvislostí – Jan Hus – Ochota zomrieť za pravdu

16

17

Tildenove princípy

- Hlavným cieľom interpretácie nie je poučovať, ale provokovať k premýšľaniu – Oznam školského rozhlasu – Neolizujte kovové zábradlie!

18

Tildenove princípy

- Interpretácia by mala predstavovať skôr celok ako jednotlivosti. Rovnako by sa mala vzťahovať ku všetkým častiam osobnosti návštevníka.

19

Tildenove princípy

- Interpretácia je umenie, ktoré kombinuje ďalšie odbory – napr. Čerpá z architektúry, historických alebo prírodných vied- A každému umeniu je možné do istej miery sa naučiť

20

Tildenove princípy

- Interpretácia zameraná na deti (do 12 rokov) nie je iba zjednodušením interpretácie pre dospelých. Riadi sa od základu inými princípmi.

21

Čo je interpretácia?

- Interpretácia je vzdelávacia aktivita, ktorej cieľom je odkryť hlbší zmysel a vzťahy pomocou pôvodných objektov, priamej skúsenosti a ilustratívnych prostriedkov
- Zjavuje návštevníkom niečo z krásy, zázrakov, imaginácie a duchovných zážitkov, ktoré ležia za tým, čo návštevník vníma svojimi zmyslami
- Umenie vysvetliť význam miesta verejnosti, ktorá ho navštevuje

1956 Hungarian revolution monument Káta György

22

Čo je to interpretácia?

Story telling

1906 Knockan Crag

23

Čo nie je interpretácia?

- Infotainment

25

Čo nie je interpretácia?

- Edutainment

26

Špecifiká interpretácie

- Pracuje v oblasti informálneho vzdelávania:
 - *Dobrovoľná participácia účastníkov vo vzdelávaní*
 - *Rozdielna úroveň znalostí a skúseností účastníkov*
 - Účastníci rýchlo presúvajú svoj záujem inam
 - Oproti škole nemá žiadne sankčné mechanizmy
- Nie je infotainment ani edutainment, má jasne vymedzenú misiu (prepojenie s miestnym dedičstvom a konkrétne definované vzdelávacie ciele)
- Kľúčom k úspechu je vytvorenie vnútornej motivácie účastníka programu

27

Informálne prostredie

Carl Atkinson: Pri vzdelávaní v informálnom prostredí musíme počítať s tým, že účastníci sú:

- Nesústredení
- Snažia sa vyhnúť núde
- Hľadajú podnety a rozptýlenie
- najprv venujú pozornosť vzhľadu a až sekundárne obsahu
- Leniví (nechcú investovať mnoho energie napr. Do čítania, pokiaľ pre nich premýšľanie nie je pohodlné, snažia sa mu vyhnúť)

28

Ako používať doteraz zavedené kľúčové pojmy

Fenómén Historická sýpka

UNESCO World Heritage
Swiss Alps Jungfrau-Aletsch
Switzerland

Interpret Europe Certification course for interpretive guides (CIG)

29

Ako používať doteraz zavedené kľúčové pojmy

Fenómén Historická sýpka

Námet **Fakt**
Skladovanie Ľudia tu skladovali obilie.

Význam **Téma**
Bezpečnosť Bez tejto sýpky by komunita neprežila zimu.

Univerzália Prežitie, komunita, bezpečnosť

Interpret Europe Certification course for interpretive guides (CIG)

30

Hľadanie ciest k hlbšiemu významu

Univerzáliá dávajú zmysel takmer všetkým ľuďom vo svete.

Brown, D. (1991)
Human Universals.
New York: McGraw-Hill

37

Osobný význam

Interpretácia je zmysluplná
Rezonuje s mojím poznaním (viď vyššie)
Rozumiem téme (bez cudzích slov)

Interpretácia je osobná
Viď Tildenove princípy
Dotýka sa ma – využíva univerzálne koncepty –
napr. Láska, strach, smrť, odvaha, priateľstvo

38

Príjemný zážitok

Nemusí nutne znamenať zábavný, ale musí baviť, to znamená je to zážitok, ktorý odpovedá očakávaniam alebo je považovaný za primeraný

❖ Nadšenie a naozajstný záujem sú nákazlivé

39

Téma vs. Námet

Námet:
Medveď hnedý

Téma:

- Medveď hnedý rozširuje svoje územia výskytu
- Medveď hnedý ukazuje zmenu postoja človeka k prírode
- Medveď hnedý ovplyvňoval životy našich predkov
- Medveď hnedý hľadá potravu u ľudí

40

Téma vs. Podtéma

Téma:

- Medveď hnedý rozširuje svoje územia výskytu

Podtéma (vždy dopĺňa tému)

- ❖ Medveď hnedý rozširuje svoje územia výskytu, lebo je chránený
- ❖ Medveď hnedý rozširuje svoje územia, lebo samci bojujú o svoje teritórium
- ❖ Medveď hnedý rozširuje svoje územia, pretože je pohyblivý, dokáže prejsť až 50 km za deň

• Medveď bol pre našich predkov posvätným zvieratom → **nedopĺňa tému**

41

Ako nadviazať spojenie?

Ako nadviazať spojenie: "nášľapné kamene" medzi sprievodcom a návštevníkom

- zrozumiteľnosť (jazyková aj obsahová)
- očný kontakt (zároveň sledovanie reakcií návštevníkov)
- postoj tvárou v tvár návštevníkom a používanie vhodnej reči
- humor (pozor, iba opatrne a s rozvahou!)
- otvorená myseľ (napr. ochota zmeniť svoj vlastný pohľad na vec)
- predstavenie seba i návštevníkov, používať ich mená
- vypočutie a získavanie nových informácií (Takže, vy sem jazdíte častejšie?)
- sledovanie podobných záujmov a názorov
- odkazy na priateľov alebo skupiny spojené s návštevníkmi
- odkazy na vlastný svet návštevníkov (práca, rodina, záľuby atď.)

43

Ako na príbeh?

Metodické "nášľapné kamene" na ceste k fenoménu

- vysvetlenie
- popis (pozorovanie)
- rozprávanie (dobrodružná historka, rozprávka, povesť, vtip)
- vyjadrenie pomocou prostriedkov divadelného umenia (poézia, rým, pieseň, melódia)
- stimulácia zmyslového vnímania
- povzbudenie predstavivosti (napr. s využitím tvarov skál alebo stromov)
- demonštrácia
- ilustrácia – názorné zobrazenie (fotografia, kresba, štatistika)
- skúmanie (pokusy)
- hra (ale aj hranie roli)

44

Ako zapojiť návštevníkov?

Rečnice "nášľapné kamene" na ceste k fenoménu

- prírovnanie

Táto keramika je tenká ako pergamenový papier.

- príklad

Jedným z druhov tovaru, ktorý sa tu prepravoval, bolo sklo.

- kreslíme obrázky slovami

Tieto staroveké vázy majú veľké uši.

- zmena perspektívy

Keby sme my boli na mieste tohto uhlára, ...

- poľudštenie

... a potom si kôrovec pomyslí ...

- protiklady

Niektorí pracovali doma, iní trávili celé dni v tejto továrni.

- zdánlivý rozpor

Mŕtve drevo žije!

- citát

Aristoteles vraj tvrdil, že „chudoba plodí zločin“.

45

Ako sa prepojiť so svetom vašich návštevníkov?

Kladíme otvorené otázky

- 1 zameriavacia otázka (odpoveď vyžaduje priamy kontakt s fenoménom); napr.
 - "Keď poklepete na stenu tejto nádoby, ako znie?"
- 1 prepojovacia otázka (hľadá spojenie sa svetom návštevníka); napr.
 - "Kde ste sa už s podobnou keramikou stretli?"
- 1 procesná otázka (pýta sa na proces, ako sa niečo stalo/mohlo by sa stať); napr.
 - "Aké podmienky tieto nádoby potrebujú, aby sa uchovali čo najdlhšie?"
- 1 hodnotiacia otázka (pýta sa na názor); napr.
 - "Mali by sme keramiku vykopávať, alebo by mala radšej zostať v zemi?"

46

Interreg

Spolufinancovaný
Európskou úniou

FOND MALÝCH
PROJEKTOV

ER BBK
CURATORION SÍTĚ - SÍŤE KAMPATŮ

Slovensko - Česko

Ďakujem za pozornosť

- Ing. Mária Michalčíková
- maria.michalcikova@gmail.com
- www.milujemekupele.sk
- www.modeno.sk

+421903249948

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom Európskej únie

48

Zdroje:

MacCannell, D. (1973). *Staged Authenticity: Arrangements of Social Space in Tourist Settings*. American Journal of Sociology, 79(3), 589–603.

Tilden, F. (1957). *Interpreting Our Heritage*. University of North Carolina Press.

ICOMOS (2008). *Enane Charter for the Interpretation of Cultural Heritage Sites*. ICOMOS.

WHIPIC (2022–2023). *Definitions and concepts of heritage interpretation and presentation; A comparative study of the expansive role of heritage in the Interpretation of Sites of Memory*. UNESCO WHIPIC.

FOTO CREDIT: Rezort Piešťany, Annavila, www.pravda.sk, www.sita.sk, Piešťanský týždeň, Mária Michalčíková - archív

49